

Ἡ μακρὰ προφητικὴ ἐνέργεια τοῦ Ἡσαίου συνέπεσεν, ὡς γνωστόν, εἰς ἐποχὴν μεγάλων ἀνωμαλιῶν καὶ ἀνατροπῶν εἰς τὴν Δυτικὴν Ἀσίαν.

Μεγάλῃ ἐν αὐτῇ δύναμις ἦτο τότε ἡ Ἀσσυρία. Ὑπῆρχον ὁμως καὶ κρατεῖδια δυτικώτερον καὶ βασιλεια ὀπωσδῆποτε σημαίνοντα, καὶ δὴ τὸ τῆς Δαμασκοῦ ἐν Συρίᾳ, καὶ τὰ δύο βασιλεια τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ, τὸ τοῦ Ἐφραιμ ἢ ἄλλως Ἰσραὴλ βορειώτερον, μετὰ πρωτευούσης τῆς Σαμαρείας, καὶ τὸ τοῦ Ἰουδα νοτιώτερον μετὰ πρωτευούσης τῆς Ἱερουσαλήμ. Κατὰ τὰ ἔτη ταῦτα ἐμονάρχει ἐν Ἀσσυρίᾳ Θελαβφελασσάρ-δ Γ' (περίπου ἀπὸ τοῦ 745 κ. ἔξ.), ἐν Δαμασκῷ ἐβασίλευεν ὁ Ρεζιν ἢ Ραασών, ἐκ δὲ τῶν δύο βασιλέων τοῦ Ἰσραὴλ, ἐν μὲν Σαμαρείᾳ ἐβασίλευεν ὁ Φακεὲ (743-23), ἐν δὲ Ἱερουσαλήμ οἱ μετὰ Ὄζιαν († 740)-ἐλθόντες, Ἰωάθαμ, ὁ Ἄχαζ (736-27) καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἐζεκίας (727-698).

Ἡ θρησκευτικὴ καὶ ἠθικὴ κατάστασις ἀμφοτέρων τῶν βασιλείων τούτων εἶπερ ποτὲ κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ἦτο οἰκτρά, καὶ εἰς ὅλας μὲν τὰς τάξεις, μάλιστα δὲ τὰς προεχούσας. Δὲν ἀποτελεῖ, φαίνεται, ἐξαιρέσειν οὐδὲ τὸ γυναικεῖον φύλον (πρβλ. Ἀμώς 4,1 καὶ Ἡσαίου 3,16, κ. ἔξ.). Ἡ ἐξ ἀρχῆς ὑπάρξασα ἀντίθεσις τῶν δύο Βασιλείων κατὰ τοὺς χρόνους τούτους εἶχεν εὖρει νέαν τροφήν, τὸν ἀπὸ Ἀσσυρίας κίνδυνον καὶ φόβον. Πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ κινδύνου τούτου ὁ τῆς Συρίας Ἰαασών εἶχε συλλάβει τὸ σχέδιον συνασπισμοῦ τινος τῶν δυτικωτέρων λαῶν, καὶ εἰς τὸ σχέδιον τοῦτο εἶχεν εὖρει συννεύοντα καὶ τὸν Φακιέ. Ἐπειδὴ ὁμως ὁ τοῦ Ἰουδα Ἄχαζ ἤθελε νὰ ἀπέχη τοῦ συνασπισμοῦ, ὁ Ραανών καὶ ὁ Φακιέ συνεφώνησαν νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν Ἰουδαίαν, καὶ καταλαβόντες τὴν Ἱερουσαλήμ νὰ καθαιρέσωσι τὴν δυναστείαν τοῦ Δαυὶδ καὶ ἐγκαθιδρῶσωσιν ἐκεῖ βασιλέα Σύριόν τινα ἐκ τῶν περὶ Ραασών. Ἀμυνομένης κατ' αὐτῶν κατέφυγεν ὁ Ἄχαζ πρὸς τὸν Ἀσσύριον, καὶ ἀντὶ μεγάλων θυσιῶν ἐξησφάλισε μὲν βοήθειαν ἐκεῖθεν, πλὴν δὲν ἐσκέφθη ὅτι ἡ μισθωτὴ αὐτῆ χειρὶ δὲν θὰ ἤργει νὰ στραφῇ καὶ κατ' αὐτοῦ τοῦ μισθώνοντος αὐτήν.

Εἶνε γνωστὰ τὰ τῶν προφητῶν διδάγματα περὶ θείας προνοίας καὶ δίκης, ὅτι ἐὰν ὁ Θεὸς μεθ' ἡμῶν, τίς καθ' ὡμῶν; καὶ ἐὰν ὁ Θεὸς καθ' ἡμῶν, τίς μεθ' ἡμῶν; ὅτι ὁ τῶν ὄλων Κύριος, ὡς ἔφορος τῶν

ἀνθρωπίνων πάντων καὶ ὑπέρτατος κυβερνήτης τῆς τύχης τῶν λαῶν καὶ κρατῶν, καὶ ἐν οἷς φαίνεται ἐννοῶν, καὶ ἐν οἷς φαίνεται αὐστηρότητα ἐπιδεικνύμενος, ἐνεργεῖ, δικαίως· ὅτι αἱ ἐκάστοτε ἐπισκῆπτουσαι συγκρούσεις καὶ ἀλληλομαχίαι τῶν λαῶν εἶναι ὡς τόσαι ἡμέρας κρίσεως **δικαιοκρασίας τοῦ Θεοῦ** πρὸς τὴν κατ' ἀξίαν τιμωρίαν τῶν ἀνοήτων καὶ ἀνοσιουργούντων λαῶν τε καὶ ἀτόμων· ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ ἐκάστοτε ὑπερισχύοντες τὴν ὑπεροχὴν αὐτῶν ὀφείλουσιν εἰς τὴν Ἐκείνου ἐνίσχυσιν· ὅτι δὲν μένουσιν ἀτιμώρητοι· οὐδ' αὐτοὶ οἱ χρησιμεύοντες Ἐκείνῳ ὡς βράβδος καὶ μάστιξ παιδεύσεως, ὅταν ὑπεραίρωνται καὶ υπερφιάλως ἐνεργούντες ὑπερβαίνωσι τὰ προσήκοντα ὄρια. Οὕτω καὶ οἱ Ἀσσύριοι θὰ λάθωσι τὰ ἐπιχειρήματα τῶν ἐπάρσεων αὐτῶν καὶ υπερβασίων, ὅταν μετὰ τὴν δικαίαν τιμωρίαν τῶν ἐκ τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ ἀσεβῶν καὶ ἀδίκων καὶ ἀνόμων, οἴσονται **ἐκκαθαρίσεως** γενομένης, ὑπολειφθῶσιν οἱ ἀξιοὶ κρείττους τύχης, ἐν ὄλῃ τῇ καρδίᾳ ἐπιστρέφοντες πρὸς τὸν Θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν, ἀπολαύσωσι πάλιν τῆς ἰδιαιτέρας αὐτοῦ προνοίας ὑπὲρ τοῦ ἰδίου λαοῦ.

Περὶ τούτου λοιπὸν ὁμιλῶν ὁ προφήτης ἐν τῷ 10ῳ κεφαλαίῳ (10,5-34) ἐπάγεται:.....λαέ μου, ὁ ἐν Σιών οἰκῶν, μὴ φοβοῦ τὸν Ἀσσύριον, ὅστις θέλει ἐν βράβδῳ σε νὰ πατάξῃ καὶ αἶρει τὴν βακτηρίαν αὐτοῦ κατὰ σοῦ.....διότι μικρὸν ἔτι καὶ συντελεῖται ἡ ὀργὴ καὶ ὁ θυμὸς μου πρὸς ἐξολόθρευσιν αὐτῶν.....Τὴν ἡμέραν ἐκείνην θὰ ἄρθῃ ἀπὸ τοῦ ὤμου σου ὁ ἐπιθέτει σοι φορτίον, καὶ ἀπὸ τοῦ τραχήλου σου ὃν ἐπιβάλλει σοι ζυγόν, καὶ θὰ διασπασθῇ ὁ ζυγὸς **ἐνεκα τῆς αὐξήσεως τοῦ λίπους** (δηλ. τοῦ ταύρου). Αἱ λέξεις αὗται αἱ υπογραμμιζόμεναι οὐκ ὀλίγην παρέχουσιν δυσκολίαν πρὸς κατανόησιν, ἐὰν ὑποτεθῇ ὅτι ἡ παραδεδεγμένη γραφὴ καὶ ἀνάγνωσις τοῦ νῦν ἐβραϊκοῦ κειμένου οὐδὲν ἔχει τὸ παρεφθαρμένον.

Ἀληθὲς μὲν ὅτι εἶναι λίαν παραστατικὴ ἡ εἰκὼν τῆς τοῦ ζυγοῦ διαρρηξέως συνεπειᾶ τοῦ αὐξανομένου λίπους τοῦ ζώου περὶ τὸν λαιμόν. Πλὴν δὲν θὰ ἀπέδιδεν ἀκριβῶς τὴν νοῦν τοῦ προφήτου, ἐὰν ἡ τοῦ **λίπους αὐξήσις** ἐξελαμβάνετο ὡς **ἀπλή**, ἔστω καὶ ἄνωθεν ἀπορρέουσα, **κρταταίωσις** τοῦ λαοῦ πρὸς διάσπασιν τοῦ ἰδίου ζυγοῦ. Ὁ προφήτης φαίνεται εὐνοῶν **ἄμεσόν** τινα ἀπὸ τοῦ Θεοῦ αὐτοῦ γινομένην σύντριψιν τῶν Ἀσσυρίων. Καὶ οὕτως ὅμως, καὶ παρὰ τὸ ἄλλως εὐχρηστον τοῦ ὀνόματος shemen πρὸς δήλωσιν καὶ τοῦ **χοίματος** ἢ **μύρου**, δύσκολον νὰ νοηθῇ ἐνταῦθα ὑπὸ τὸ χρίσμα ὁ Μεσσίας ἢ Χριστός, ἐννοία ἄλλως γνωστὴ τῷ Προφήτῃ ὑπὸ διαφόρους ὀνομασίας, καὶ δὴ τοῦ **Ἐμμανουήλ**. Παρὰ τοῖς Ἑβδομήκοντα δὲν ἀποδίδονται **αἱ τρεῖς τελευταῖαι λέξεις** (ol mippeney-shamen), τὸ δὲ προηγούμενον ῥῆμα vehubbal, καὶ λίαν ὀρθῶς κατὰ τὸν παραλληλισμὸν τῶν μελῶν,

συνδέεται μετὰ τῶν ἡγουμένων, τοῦ νε ἀναγνωσθέντος ὡς γε' και καταφθαρῆσεται ὁ ζυγὸς (αὐτοῦ) ἀπὸ τῶν ὤμων ὕμων, = νε ullo meal zavvarexa yehabbal.

Ἐπειδὴ καὶ τὰ ἀμέσως ἐπιφερόμενα (στῆλ. 28) εἰσάγονται ὁμοίως ἀπαρασκευάως καὶ ὡς ἀποτόμως, προέτεινάν τινες, αἱ εἰρημέναι τρεῖς λέξεις νὰ ἀναγνωσθῶσιν alah mizzaphon shodded—*ἀνῆλθεν ἐν βορρᾷ ὁ ἐρημῶν*. Ἐάν ἄλλος δὲν προηγήθη, ἐγὼ θὰ ἀνεγίνωσκον πολλῶ συντηρητικώτερον, ὡς ἐξῆς: alah mirrənan shaman, καὶ θὰ ἤρμήνευον *καὶ ἀνέβαινεν ἔμπροσθέν μου* (ἔμπρός μου) *παχύς τις, εὐσαρκός τις, ὁ κραταῖος* δηλ. *Ἀσσυριακὸς στρατός*, ὅπως μακρὸν πρόσθεν στῆλ. 16 ἐγένετο τοιοῦτος χαρακτηρισμὸς τῶν Ἀσσυρίων διὰ τοῦ ὀμορρίζου mirhmannim. Ὁ Προφήτης δηλ. ἐν δράσει τινὶ καθ' ὕπνου ἢ ἐν ἐκστάσει, *βλέπει ἀνερχόμενον τὸν Ἀσσυριανὸν στρατόν*, ὅπως ἀναγράφεται ἢ ἀνοδος αὐτῆ ἐν ταῖς ἐξῆς (28—32).

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ